Uicipeid
An leabhar-eòlais saor

Prìomh-Dhuilleag

Fàilte gu Uicipeid na Gàidhlig – an leabhar-eòlais a tha fosgailte do dhuine sam bith!

Thòisich sinn anns an t-Sultain, 2003, agus tha sinn a-nis ag obair air **16,057** aistidhean anns a' Ghàidhlig.

Aistidhean Matha agus na Naidheachdan · Roinnean-seòrsa · Na h-Aistidhean Gu Lèir

Mu Uicipeid

- Seo Uicipeid na Gàidhlig. Ann an uicipeidean bidh iomadh neach ag obair ri chèile airson leabhar mòr-eòlais a sgrìobhadh ann an iomadh cànan.
- Tha **16,057** duilleagan san Uicipeid seo. Tha a h-uile tè dhiubh saor ri cleachdadh.
- *Dè th' ann an Uicipeid?:* Faic an **ro-ràdh** airson barrachd fios mu bhun-stèidh Uicipeid.
- Poileasaidhean na h-Uicipeid
- Stadastaireachd

Taic is Cobhair

- Toiseach-tòiseachaidh: duilleagan fiosrachaidh gus sgrìobhadh ann an Uicipeid ionnsachadh
- Doras na Coimhearsnachd: làrach airson ceistean fhaighneachd
- Briathrachas: na faclan a chleachdas air Uicipeid
- Oisean an Luchd-tòiseachaidh (*Learners' Corner)*

Artagail taghta

Bha **Tutankhamun** 'na phàraoh ann an 18mh rìoghrachas na h-Èipheit. Bha e a' riaghladh mu thuaiream eadar 1332 agus 1323 RC rè linn ann an eachdraidh na h-Èipheit air a bheil an Rìoghachd Ùr (no Linn na h-Impireachd Ùr uaireannan). On a chaidh a lorg, canar **Rìgh Tut** ris gu tric.

Tutanmhamun: aghaidh òir

Bha ainm tùsail, **Tutankhaten**, a' ciallachadh "dealbh beò Aten agus tha Tutankhamun a' ciallachadh "dealbh beò Amun". Ann an dealbh-sgrìobhadh na h-Èipheite, sgrìobhar ainm mar Amen-tut-ankh a ghnàth an cois gnàthas an luchd-sgrìobhaidh a chuireadh ainm dè aig toiseach abairt mar urram dhan

San latha an-diugh

'S e 16 an t-Iuchar an 197mh latha dhen bhliadhna.

Roald Amundsen

- 1557 – Chaochail Anna Cleves, ceathramh bhean phòsda Eanraig VIII.
- 1730 – Chaidh Pàpa Clemens XII a thaghadh mar phàpa.
- 1848 – Chaidh am Pàrtaidh Libearalach Choloimbia a stèidheachadh.
- 1872 – Rugadh Roald Amundsen ann am Borge. Rannsachair à Nirribhidh.
- 1926 – Rugadh am bith-eòlaiche Irwin Rose ann an Eabhraig Nuadh.

An robh fhios agaibh?

B' e bàrd Gàidhlig agus pìobaire a bh' ann an **Iain Eairdsidh MacAsgaill** no **Bàrd Bheàrnaraigh** (19 Gearran 1898 — 4 Ògmhios 1934).

dia. Dh'fhaoidte gur esan an neach air a bheil *Nibhurrereya* ann an litrichean Amarna agus tha deagh-choltas gur esan Rìgh Rathotis 18mh rìoghrachas na h-Èipheit a bha a' riaghlaidh, a-rèir an eachdraidhe Manetho, fad naoidh bliadhna, faid a tha a-rèir an tionndaidh dhen *Epitome* aig Manetho a sgrìobh Flavius Josephus.

Chaidh tuama Tutankhamun a lorg le Howard Carter agus Iarla Chaernarfon ann an 1922 agus leis gun robh e cha mhòr gun mhilleadh, 's e naidheachd mhòr a bha ann air feadh an t-saoghail. Dhùisg e ùidh am measg nan daoine san Èipheit àrsaidh a-rithist agus tha aghaidh-choimheach Tutankhamun (ri fhaicinn ann an Taigh-tasgaidh na h-Èipheit) ainmeil air feadh an t-saoghail fhathast. Chaidh buill-ealain às an tuam a thaisbeanadh dhan phoball air feadh an t-saoghail thairis air na bliadhnaichean. Chaidh rannsachadh DNA a dhèanamh air agus sheall an rannsachadh sa Ghearran 2010 gur esan mac Akhenaten (mumaidh KV55). Bu mhumaidh KV35YL (is chan eil fhios dè an t-ainm a bha oirre) an dà chuid piuthair agus bean Akhenaten. A dh'aindeoin sin, tha cinnt gur ise am mumaidh air a bheil a' Bhaintighearna Òg a chaidh a lorg san tuama KV35. A chionn 's gun do chaochail grunnan dhe na daoine a rannsaich tuama Tutankhamun air dòigh caran "annasach", tha cuid am measg an t-sluaigh dhen bheachd gun do chaochail iad ri linn mallachd nam phàraoh. ...leugh an corr

B' ann à Beàrnaraigh na Hearadh a bha e. B' e mac Dhòmhnaill MhicAsgaill agus Anna Mhoireasdan a bh' ann. Bha piuthar aige, Effie. Bha aon bhràthair, Alexander, aige a chaidh ainmeachadh air a chlach-uaighe. Chaidh e do Sgoil Bheàrnaraigh eadar 1903 agus 1912. Ann an 1911, bha e agus a phiuthar Effie a' fuireach còmhla ri pàrantan am màthar, Calum agus Effie Moireasdan aig Croit 3, Borbh.

Nuair a dh'fhàg e sgoil, thòisich e ag obair mar chìobair agus chuir e seachad bliadhna ag obair do Chalum MacLeòid aig Sandhill. Liostaig e sna *Cameron Highlanders* an uair sin. Anns a' Chiad Chogadh, b' e pìobaire a bh' ann agus còmhla ri pìobairean eile sheòl e an rathad a-steach dhan chath aig Loos, an Fhraing san t-Sultain 1915...leugh an corr

Mòr-Eòlas

Saidheansan Teicneòlach is Gnìomhaichte

Àiteachas - Ailtireachd - Cian-chonaltradh - Coimpiutaireachd - Conaltradh - Croitearachd - Dealan - Eadar-lìon - Eòlas-leighis - Buain na mòna - Giùlan - Iasgach - Innleadaireachd - Teicneòlas

Saidheansan Daonna

Àrsaidheachd - Cànan agus Cànanachas - Corp-eòlas - Cruinn-eòlas - Eachdraidh - Eòlas-comainn - Eòlas-inntinn - Feallsanachd - Foghlam - Teagasg

Ealain, Dualchas is Cultar

Ainmean - Bàrdachd - Ceòl - Cultar mòr-thaitneach - Dannsa - Ealain - Ealain-lèirsinneach - Film - Litreachas - Meadhanan - Rosg - Spòrs - Ur-sgeulachdan

Saidheansan Nàdarra is Matamataig

Beathaichean - Bith-eòlas - Ceimigeachd - Eigeòlas - Eòin - Geòlas - Matamataig - Eòlas-nàdair - Reul-eòlas - Dùileòlachd - Staitistearachd

Poileataigs, Riaghaltas, Poball is Lagh

Àrainneachd - Comainn & Eagrachaidhean - Dreuchdan - Eaconomaidh - Gnothachas - Lagh - Malairt - Poileataigs - Teaghlach

Creideamh is Miotas-Eòlas

Adhbharachas - Ana-creideamh - Creideamh - Diadhaireachd - Miotas-eòlas - Spioradalachd

Uicipeidean ann an cànain eile

2,000,000 +

Cebuano (Bisaia) · Deutsch (Gearmailtis) · English (Beurla) · Svenska (Suainis)

1,000,000 +

Español (Spàinntis) · Français (Fraingis) · □□□ (Seapanais) · Italiano (Eadailtis) · Nederlands (Duitsis) · Polski (Pòlainnis) · Русский (Ruisis) · Tiếng Việt (Bhiet-Namais) · Waray (Uarraidh)

500,000 +

العربية (Arabais) · Català (Catalanais) · فارسی (Farsaidh) · □□□ (Coirèanais) · Português (Portagailis) · Українська (Ucràinis) · □□ (Sìnis)

250,000 +

Česká (Seicis) · Euskera (Basgais) · Suomi (Fionnlannais/Suòmais) · Magyar (Ungarais) · Bahasa Indonesia (Innd-inndis) · Bahasa Melayu (Malay) · Norsk/Bokmål (Nirribhis) · Română (Romànais) · Српски (Sèarbais) · Türkçe (Turcais)

Cànanan Ceilteach

Brezhoneg (Breatannais) · Cymraeg (Cuimris) · Gaeilge (Gàidhlig na h-Èireann) · Gaelg (Gàidhlig Mhanainn) · Kernowek (Còrnais)

Liosta den a h-uile Wikipedia – **Co-òrdanachadh Chànanan** – **A' tòiseachadh air Wikipedia ùr**

Meta-Wiki
Co-òrdanachadh a h-uile proiseact sna meadhanan "Wiki"

Commons
Coitcheann na h-Uicipeid

Wiktionary
Faclair (Gàidhlig)

Wikibooks
Leabhraichean is teacs saor an asgaidh

Wikispecies
Treòraiche ghnèithean beatha

Uicitobar (https://wikisource.org/wiki/Main_Page)
Leabharlann shaor an asgaidh (Gàidhlig)

Wikiquote
Cruinneachadh abairtean

Wikinews
Naidheachdan

Wikiversity
Stuth-ionnsachaidh saor an asgaidh

Air a tharraing à "https://gd.wikipedia.org/w/index.php?title=Prìomh-Dhuilleag&oldid=579305"